

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie**

Olsztyn, dnia 2 grudnia 2009 r.

LOL-410-22-02/09
P/09/024

**Pani Eliza Grzonkowska
Naczelnik Urzędu Skarbowego
W Ostródzie**

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie przeprowadziła w Urzędzie Skarbowym w Ostródzie („Urzędzie”) kontrolę w zakresie poboru podatku dochodowego od osób fizycznych w latach 2007-2009 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokóle kontroli, podpisanym w dniu 24 listopada 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Naczelnik niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Urzędu w badanym zakresie, pomimo stwierdzonych uchybień, nie mających jednak istotnego wpływu na kontrolowaną działalność.

W latach 2007-2009 (I półrocze) wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych („podatku PIT”) wyniosły łącznie 111.740,4 tys. zł. W 2008 roku w stosunku do roku poprzedniego nastąpił spadek wpływów z PIT o kwotę 3.165,3 tys. zł, tj. o 6,2%. W ww. okresie, z tytułu rozliczeń podatku PIT za lata 2007-2008, do Urzędu wpłynęło łącznie 82.375 zeznań.

1. Analiza 120 zeznań rocznych za lata 2007-2008 (tj. 0,2% złożonych za ten okres) wykazała, że:

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

- 118 zeznań (98,3% badanych) wprowadzono terminowo do komputerowego systemu Poltax. Jedynie dwie korekty zeznań rocznych wprowadzone zostały z jednodniowym opóźnieniem w stosunku do terminu określonego w obowiązującej w Urzędzie instrukcji obiegu dokumentów obsługiwanych w tym systemie,
- w 118 przypadkach, dokonane przez Urząd, czynności sprawdzające potwierdzono pisemnie w sposób określony w ww. instrukcji. W pozostałych dwóch – nie potwierdzono dokonania kontroli formularzy PIT, gdyż nie umieszczono na nich pieczęci sprawdzenia formalnego, dat i podpisów, co było niezgodne z ww. instrukcją,
- poprawnie i bez zwłoki zaewidencjonowano wpłaty na poczet podatku dochodowego w podsystemie Poltax 2B.

2. Urząd, na ogół na bieżąco monitorował terminowość wpłat w podatku dochodowym. Analiza 100 zeznań z wykazaniem do zapłaty podatkiem w łącznej wysokości 1.843,8 tys. zł wykazała, że do Urzędu w ustawowym terminie wpłynął podatek wynikający z 65 zeznań w kwocie 1.671,9 tys. zł. Szczegółowa analiza pozostałych 35 zeznań, z których zadeklarowany podatek w łącznej wysokości 171,9 tys. zł nie został opłacony w ww. terminie, wykazała że:

- w 30 zeznaniach, terminowo, tj. zgodnie z instrukcją obiegu dokumentów obsługiwanych w systemie Poltax, wystawiono upomnienia i tytuły wykonawcze,
- w 2, tytuły na kwotę 19,0 tys. zł wystawiono z opóźnieniem 2 i 5 dni w stosunku do terminu określonego w ww. dokumencie,
- w 3, nie wystawiono tytułów na kwotę 7,2 tys. zł.

Niewystawienie tytułów lub ich wystawienie z opóźnieniem naruszało również przepisy § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji².

3. W Urzędzie, terminowo dokonywano zwrotów nadpłat podatku dochodowego wykazanego w zeznaniach rocznych. Analiza 20 zeznań z kwotą nadpłaty w łącznej wysokości 35,7 tys. zł wykazała, że dotrzymywano terminu określonego w art. 77 Ordynacji podatkowej³. Należy jednak zaznaczyć, że w jednym przypadku zwrócono nadpłatę podatku w kwocie 4,1 tys. zł (11,5% badanej kwoty) bez akceptacji kierownika Działu Podatku Dochodowego. Było to

²Dz. U. nr 137, poz. 1541 ze zm.

³ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 ze zm.)

niezgodnie z zarządzeniem Naczelnika Urzędu w sprawie zwrotów nadpłat podlegających szczególnej weryfikacji.

4. W badanym okresie, Urząd dokonał ogółem 15.570 czynności sprawdzających z udziałem podatników, o których mowa w art. 272 Ordynacji podatkowej, a w ich efekcie dokonano przypisu zobowiązań podatkowych w łącznej wysokości 1.042,0 tys. zł. Liczba tych czynności wzrosła z 3.402 w 2007 r. do 5.455 w 2008 r. (o 60,4%). Analiza 50 spraw z tego zakresu wykazała, że czynności sprawdzających dokonywano zgodnie z ww. przepisem.

5. W badanym okresie, z tytułu przedawnienia, odpisane zostały zobowiązania 185 podatników na łączną kwotę 1.985,7 tys. zł. Analiza trzech odpisów zaległości wraz z odsetkami na łączną kwotę 405,1 tys. zł (20,0%) wykazała, że przedawnienie nastąpiło z przyczyn niezależnych od Urzędu. Podejmowano bowiem działania w celu ich wyegzekwowania, lecz były one nieskuteczne, przede wszystkim z powodu niemożliwości ustalenia majątku podatników.

6. Kontrola wykazała, że w badanych latach, organ podatkowy przyznał 98 ulg w spłacie zobowiązań podatkowych w łącznej wysokości 357,1 tys. zł. Analiza dokumentacji dotyczącej 10 postępowań podatkowych wykazała, że osiem z nich przeprowadzono z zachowaniem przepisów Ordynacji podatkowej. Natomiast w dwóch postępowaniach zakończonych wydaniem decyzji odmownych, organ podatkowy nie wezwał podatników do osobistego stawienia się celem spisania protokołu o stanie majątkowym, co było niezgodne z art. 122 Ordynacji podatkowej. Należy także zaznaczyć, że w uzasadnieniu faktycznym jednej z tych decyzji podano, że strona została wezwana do sporządzenia takiej czynności.

7. Spośród 160 kontroli podatkowych, przeprowadzonych m.in. na podstawie okresowych planów kontroli, 114 zakończyło się ujawnieniem uszczupień podatkowych (kontrole „pozytywne”). W ich wyniku przypisano należności podatkowe na łączną kwotę 297,7 tys. zł oraz podatnicy złożyli 139 korekt deklaracji na kwotę 483,8 tys. zł. Analiza 10 postępowań kontrolnych wykazała, że przy wyborze podmiotów do kontroli stosowano w Urzędzie wytyczne Ministerstwa Finansów, zawarte w „Zadaniach dla Dyrektorów Izb Skarbowych i Naczelników Urzędów Skarbowych w zakresie realizacji polityki finansowej państwa” oraz „Krajowym Planie Dyscypliny Podatkowej”. Wszystkie badane postępowania kontrolne i wszczęte po ich zakończeniu postępowania podatkowe przeprowadzono zgodnie z wymogami Ordynacji podatkowej.

8. Stan zaległości z tytułu PIT na koniec 2008 r. wyniósł 11.901,8 tys. zł i był wyższy o 5.216,3 tys. zł (o 78,0%) w stosunku do stanu na koniec roku poprzedniego. Na wzrost ten miały wpływ przede wszystkim, ujawnione w 2008 r., zaległości w łącznej kwocie 7.657,0 tys. zł, od czterech podmiotów .

Zaległości w PIT, wobec których na dzień 30.06.2009 r. Urząd nie podjął żadnych czynności, wynosiły 153,2 tys. zł. Analiza 92 takich spraw o łącznej wartości 140,8 tys. zł (91,9%) wykazała, że tylko w stosunku do jednego podatnika, zalegającego ze spłatą zaliczki uproszczonej za maj 2009 r. w kwocie 7,7 tys. zł, nie wystawiono dwóch upomnień, pomimo że spłaty dokonane z nadpłaty VAT za czerwiec i lipiec 2009 r. nie w pełni pokrywały tę zaległość. Niedochodzenie ww. zaległości tłumaczono tym, że podatnik był informowany o stanie zaległości i każdorazowo zobowiązywał się do składania wniosków o dokonanie zaliczenia nadwyżek w VAT na poczet zaległości.

9. Urząd prawidłowo prowadził postępowania egzekucyjne. Kontrola 20 zaległości w łącznej kwocie 4.552,1 tys. zł (w tym 190,0 tys. zł stanowiło 2,2% stanu zaległości na koniec I półrocza 2008 r. i 4.362,1 tys. zł - 33,6% stanu na koniec I półrocza 2009 r.) wykazała, że upomnienia wystawiano na bieżąco, tytuły wykonawcze przekazywano do egzekucji niezwłocznie po ich wystawieniu, a w toku prowadzonych postępowań stosowano od 3 do 23 różnych czynności egzekucyjnych. Stwierdzono jednak, że czynności windykacyjne wobec zaległości w łącznej kwocie 6,2 tys. zł (0,1% badanych) podjęto nieterminowo. Wystawiono bowiem trzy tytuły wykonawcze, do dwóch podatników, z opóźnieniem wynoszącym od 14 do 33 dni w stosunku do terminu określonego w cytowanym wyżej rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie wnosi o:

1. Podjęcie działań zmierzających do terminowego wystawiania tytułów wykonawczych na zaległości w podatku dochodowym od osób fizycznych.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie na podstawie art. 62 ust.1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Naczelnik, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku, bądź o podjętych działaniach na rzecz jego realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Naczelnik prawo zgłoszenia do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartego w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji o której mowa wyżej, liczy się od daty otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK w sprawie ich rozstrzygnięcia.

Z poważaniem